

L'educació mediàtica a l'Institut Euclides: formant joves crítics i responsables en l'era digital

PREMIS EDUCAC 2025

Trajectòria de centre educatiu en la promoció
de l'educació mediàtica

“l’educació mediàtica implica participació i comprensió: ha d’ aconseguir que els joves esdevinguin usuaris actius i productors de mitjans, però a més ha de capacitar-los per a què comprenguin els contextos més amplis en què es troben ubicats els mitjans”

David Buckingham

La integració de l'educació mediàtica al centre

Els centres educatius tenim un paper fonamental en la formació de l'alumnat per **entendre, analitzar i produir continguts mediàtics de manera crítica i responsable**. Aquesta formació és clau en un món hiperconnectat, on la informació circula ràpidament i on l'ús de dispositius digitals forma part de la quotidianitat.

Sempre que en educació apareix una nova necessitat com aquesta de ser tractada als centres, el dilema que es presenta sol ser: cal incloure aquests nous continguts en el currículum escolar? I s'haurien d'inserir en una o en diverses àrees? Hauria de contemplar un horari i un temps específics? etc.

Davant aquest repte es fa evident la necessitat d'un abordatge obert i flexible que es pugui acomodar a les necessitats puntuals que el context social i immediat reclama, per ser tractat i així dotar l'alumnat de les competències de comprensió, reflexió i anàlisi crític i informat en relació als missatges i continguts que li arribin a través de les xarxes socials. Aquests missatges són de gran immediatesa i constitueixen una amalgama de continguts i estímuls molt difícils de descodificar des del rigor, la recerca de fonts fiables i diverses i la capacitat crítica per dotar-les no només de veracitat, sinó també de valors cívics i ètics personals i socials, que de manera madura l'alumnat ha d'anar adquirint en el procés de desenvolupament.

Per abordar aquesta necessitat es fa necessari alliberar temps i espais didàctics de la programació curricular tradicional i això fa que **l'educació mediàtica s'integri de manera estructural i curricular en el centre** educatiu, mitjançant diferents accions:

- **A nivell curricular:** La competència mediàtica s'inclou de manera transversal en assignatures com Llengua i Literatura, Ciències Socials, Biologia i Geologia, Visual i Plàstica Audiovisual. I també es creen espais específics dins del currículum com les matèries optatives de **Komunica't** a 1r i 3r d'ESO, **Fem Ràdio** i **Fem Cinema** a 2n d'ESO, **Revista**, **Publicitat** i **Comunicació Audiovisual** a Batxillerat. Això permet treballar aspectes com la comprensió i anàlisi dels mitjans, la creació de continguts i la gestió de la informació digital.

- **A nivell metodològic:** Es promouen metodologies actives com l'aprenentatge basat en projectes (ABP), el treball cooperatiu i l'ús de les TIC com a eines d'expressió i comunicació.
- **A nivell estructural:** Hem dissenyat projectes d'educació mediàtica que tenen continuïtat al llarg del temps i que estan vinculats amb el Projecte Educatiu de Centre (PEC), garantint que aquesta formació es mantingui com un pilar fonamental en la vida acadèmica de l'alumnat.

Projectes d'educació mediàtica

A continuació, es presenta una mostra dels projectes comés rellevants dissenyats per a l'ESO i Batxillerat, amb l'objectiu de fomentar l'anàlisi crítica, la producció mediàtica i la comprensió dels mitjans de comunicació.

1. Mirades esbiaixades en la ficció audiovisual

- Objectiu: Ensenyar als alumnes a **revisar la representació de les dones dins de l'audiovisual** i de **reflexionar sobre els estereotips** que es generen a base de repetició d'imatges i històries.
- Activitats:
 - Treball d'anàlisi d'estereotips.
 - Revisió de la mirada formulant relats alternatius.
 - Creació d'una web amb el recull d'exemples

- Evolució:
 - A 1r d'ESO s'ha adaptat a una [SA](#) que amplia el web amb les produccions de 1r d'ESO.

2. [Revista digital Euclides Report](#)

- Objectiu: Fomentar la capacitat d'expressió escrita i audiovisual de l'alumnat en un mitjà digital real.

≡ INSTITUT EUCLIDES REPORT

30 DE MARÇ DE 2023 · ENTREVISTA

Joan Celdran: “La base d'un documental és un fet bastant casual i que sorgeix en qualsevol moment del dia”

Carla Rosado, Adrian Guerrero, Sandeep Sandhu, Abraham Jimenez, Nuria Quintanilla, Laia Fernandez i Jenni Cordon Joan Celdran és un periodista, escriptor i director català. Al llarg dels anys, la seva professió l'ha...

- Activitats:
 - Redacció d'articles sobre temes d'actualitat, entrevistes i ressenyes culturals.
 - Creació de contingut multimèdia (podcasts, vídeos, infografies).
 - Gestió i manteniment del blog/revista digital del centre.

- Recull de projectes d'altres matèries com Publicitat, Comunicació audiovisual, Fem radio per publicar-los com per exemple l'activitat Veritat o Fake de Comunicació Audiovisual.

PINEDA AL DIA

14.2.2014 Pineda al dia Dimarts

NOTÍCIES DEL DIA:

Reacció química descontrolada al laboratori de l' Institut Euclides

Laboratori de física i química de l'Institut Euclides

Façana i persianes afectades després de l'incendi

Els alumnes afectats van ser 25 alumnes de 4t d'ESO, juntament amb la seva docent que estava a càrrec, la professora Marta C. Els alumnes estaven fent una pràctica on havien d'escalfar reactius amb foc amb l'ajut del bec Bunsen.

L'experiment va descontrolar-se i la professora va intentar apagar el foc amb un extintor, però no va ser possible i les alarmes van saltar. L'alumnat va ser evacuat fora del centre i al cap de pocs minuts els bombers van arribar a apagar l'incendi, per sort, el foc no va sortir del laboratori i no va haver-hi grans danys, ni ferits, ja que hi havia la possibilitat i preocupació que el foc entres en contacte amb substàncies inflamables i que les flames creïessin.

QUÈ VA PASSAR?

El passat dimarts 17 de Febrer, a primera hora del matí, l'institut Euclides va **incendiar-se** a causa d'una **reacció química descontrolada** al laboratori de física i química.

- Evolució:
 - Els alumnes de Batxillerat assumeixen el rol de coordinadors, mentoritzant l'alumnat de l'ESO i professionalitzant la publicació.

3. Documentals i falsos documentals

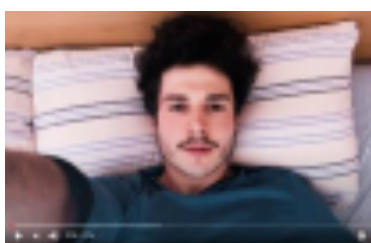
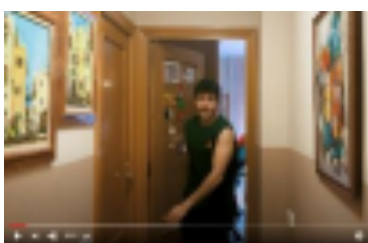
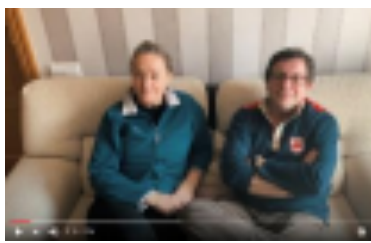
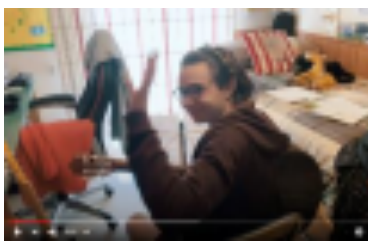
- Objectiu:
- Reconstruir problemàtiques del nostre entorn més proper a través de la documentació a traves de testimonis.
- Activitats:
 - Visionat de documentals amb debats posteriors sobre temes com la diversitat, el gènere, la política o la publicitat.
 - Creació de documentals i de falsos documentals tenint en compte l'estudi dels seus elements principals.

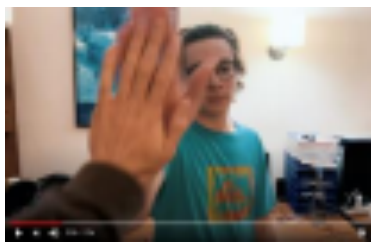
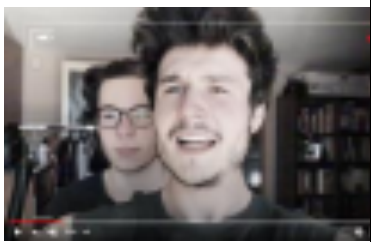
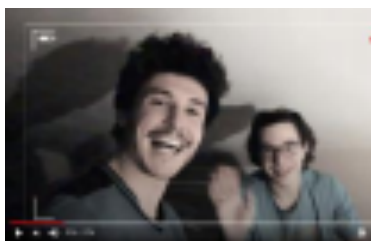
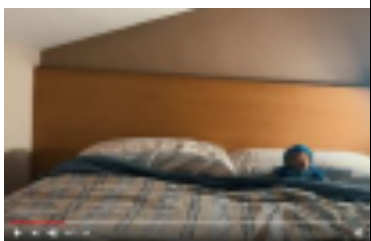
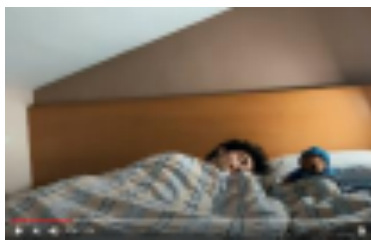
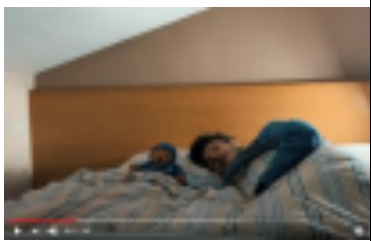
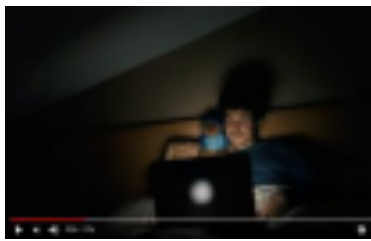

- Evolució:
 - A l'ESO es simplifica la seqüència d'aprenentatge sense l'exposició. S'aprofundeixen els debats mitjançant sobre el paper dels mitjans en la construcció de la realitat.

4. Relats amb ritme

- Objectiu: Ensenyar a l'alumnat de 1r cicle i 1r de BAT a crear contingut digital de qualitat i crer relats audiovisuals a partir de la música.
- Activitats:
 - Creació de videoclips.

1		Pla mig curt, picat absolut/zenital	2		Pla americà, càmera fixa
3		Pla mig llarg, angle picat	4		Pla mig, angle picat

5		Pla mig, càmera subjectiva	6		Primer pla
7		Primer pla, angle picat	8		Pla general
9		Pla sencer	10		Pla sencer
11		Pla sencer	12		Pla sencer, càmera fixa, angle contrapicat

- Aprenentatge d'edició de vídeo i de generar històries a partir de músiques.
- Gestió d'un canal de YouTube o TikTok educatiu, on es difonguin projectes escolars.
- Evolució:
 - Cada curs es premien els millors videoclips del centre al Festival Got Talent que es celebra el darrer dia de curs.

5. Projecte Erasmus + Mediazoom

Objectiu:

- Col·laborar en el desenvolupament de la **competència digital i comunicativa de docents i alumnat**.
- Potenciar l'ús de les **tecnologies digitals de comunicació audiovisual**

- Desenvolupar l'**educació mediàtica** i el **pensament crític** de l'alumnat
- Afavorir la creació de **xarxes de col·laboració i d'intercanvi d'experiències** entre docents i alumnat d'altres centres que afavoreixin processos de millora.
- Activitats:
 - Observació i transferència dels job-shadowings del professorat a centres europeus de referència en educació mediàtica. (recomanats pel CAC, Museu del Cinema de Torí...)
 - Intercanvi d'alumnat entre centres.
 - Incorporació dels aprenentatges de les mobilitats a les activitats del centre en educació mediàtica amb un registre de [noves activitats](#).
- Evolució:
 - Es continua el projecte un curs més ampliant-lo amb intercanvi d'alumnat.

6. Col·laboració amb mitjans de comunicació locals

- Objectiu: Donar a conèixer el funcionament real dels mitjans i fomentar la participació activa dels estudiants en la comunicació local.
- Activitats:
 - Visites a redaccions i estudis de ràdio i televisió locals.
 - Col·laboració amb mitjans de comunicació per publicar articles o participar en programes de ràdio.
 - Tres projectes amb continuïtat en el temps a cada cicle: [Cuines del món](#), [Euclides Ràdio](#) i [Cinèfils](#) (fins que va desaparèixer la matèria de Cultura Audiovisual a 2n de BAT)

- Crear connexions. I continguts amb les ràdios i televisions locals.

- Evolució:

- Les tres experiències han estat consolidades diversos i es poden veure en els la web de les emissores locals.

Conclusió

L'educació mediàtica no és un contingut aïllat dins del currículum, sinó que forma part de la identitat educativa del centre i està integrada en el Projecte Educatiu de Centre (PEC). La seva evolució garanteix que els alumnes adquireixin progressivament habilitats crítiques i creatives, adaptant-se als nous reptes mediàtics i tecnològics.

“El projecte educatiu del centre integra l'educació mediàtica com a eina fonamental per a l'expressió de idees i opinions, així com per a la comprensió del món actual i el seu entorn. A través de les matèries optatives d'ESO i de les assignatures específiques del batxillerat artístic i optatives els estudiants desenvoluparan competències crítiques i creatives que els permetran analitzar, crear i comunicar continguts mediàtics.. Així, els alumnes podran aprofundir en la seva capacitat de reflexió i de diàleg, contribuint a la formació d'una ciutadania activa i informada.”

Pàg 24 PEC INS Euclides

Mitjançant projectes pràctics i aplicables, com el fact-checking, la producció i creació audiovisual o la col·laboració amb mitjans, els centres educatius podem formar ciutadans més conscients, participatius i responsables en la seva interacció amb els mitjans de comunicació.

Amb aquests projectes, l'educació mediàtica deixa de ser un contingut teòric per convertir-se en una experiència transformadora que prepara els alumnes per comprendre i participar activament en la societat digital del segle XXI.